

Lathund för karakterisering av avfall till deponi (VIKA)

I många fall kan karakterisering och bedömning av ett avfall underlättas betydligt med hjälp av ingående fraktioners produktdatablad och miljövarudeklarationer. Bifoga gärna denna dokumentation med avfallsdeklarationen. Om avfallsproducenten redan tidigare gjort utredningar, provtagningar eller bedömningar av hur avfallet skall hanteras (ibland i samråd med tillsynsmyndighet) kan även dessa bifogas. Märk bifogade dokument och ange samma märkning i det fält på deklarationen som bilagan gäller. Kom ihåg att deklarationen är en hjälp till karakterisering och ligger på en "minsta nivå" när det gäller informationskrav.

***Avfallsproducent:** Var och en som bedriver en verksamhet som ger upphov till avfall (ursprunglig producent) eller var och en som genom blandning, eller andra förfaranden ändrar avfallets art eller sammansättning. Observera att om transportören transporterar avfall från t.ex. flera kunder och detta förfarande ändrar egenskaperna i avfallet eller gör så att avfallet blandas blir transportören den som ska anges som avfallsproducent och även utföra den grundläggande karakteriseringen.

Uppgifter om kontaktpersoner, telefonnummer, adresser, vem som ska faktureras m.m. är viktigt för Vika Avfallsanläggnings administrativa arbete.

Uppskattad mängd: Ange vikten per år om avfallet kommer från kontinuerliga flöden eller liknande. Ange vikten per objekt om avfallet kommer från t.ex. ett rivningsarbete eller liknande. Uppskattade mängder ger Vika Avfallsanläggning möjlighet att planera var avfallet kan placeras i deponin. Denna punkt är särskilt viktig vid större avfallsmängder. OBS! Om avfallsproducenten efter att ha lämnat uppgifter om vikt i avfallsdeklaration och därefter upptäcker att verkliga mängder kommer att avvika kraftigt från uppskattad vikt - vänligen meddela detta till Vika Avfallsanläggning så snart som möjligt.

***Vilken process har genererat avfallet:** Beskriv här hur avfallet uppkommer. Avfallet knyts även till processen genom kategorisering med EWC-kod. Begreppet EWC-kod förklaras längre fram i detta dokument.

***Hur har avfallet förbehandlats:** Endast avfall som har behandlats får deponeras. Med behandling menas användning av fysikaliska, termiska, kemiska eller biologiska metoder, inklusive sortering, som ändrar avfallets egenskaper så att dess mängd eller farlighet minskas, hanteringen underlättas eller återvinning gynnas.

***Avfallets sammansättning, lukt, färg och fysikaliska form** Beskriv översiktligt avfallet. Ange lukt, färg, och fysikalisk form (torrt, blött etc.) om möjligt. Kom ihåg att många avfall i dag kan beskrivas med hjälp av ingående komponenters produktdatablad eller miljövarudeklarationer.

***EWC-kod och om avfallet är farligt avfall:** denna punkt är en mycket avgörande del av karakteriseringen av ett avfall. Observera att avfallet är undantaget kravet på provning på lakegenskaper om det definierats som icke farligt och ska deponeras på en deponi för icke-farligt avfall t.ex. Vika deponi.

EWC-koder finns i bilaga 2 till avfallsförordningen (2001:1063) och delar in ett avfall i en kategori. (Förordningen kan laddas ner från Naturvårdsverkets hemsida under "lag och rätt".)

För att kategorisera ett avfall – följ inledningstexten i bilaga 2 till avfallsförordningen. Farligt avfall definieras som "sådant avfall som är markerat med asterisk (*) i bilaga 2 till avfallsförordningen" eller "annat avfall som har en eller flera av de egenskaper som anges i bilaga 3 i samma förordning."

Observera att vissa avfall kan ha så kallade "dubbla ingångar".

T.ex. 12 01 16* "Blästringsmaterial som innehåller farliga ämnen" och 12 01 17 "Annat blästringsmaterial än det som anges i 12 01 16*". Här kan alltså bilaga 3 användas och det kan bli aktuellt med en analys av totalhalter av misstänkta och/eller kända farliga ämnen för att avgöra om avfallet klassas som farligt eller icke farligt.

Att göra dessa bedömningar kan i många fall vara svåra och en kontakt med tillsynsmyndighet kan vara till stor hjälp.

***Avfallet kan tas emot på deponi för inert-, icke farligt- (t.ex. Vika) eller farligt avfall (t.ex. SAKAB).** Efter att avfallet klassificerats enligt ovanstående stycke ska bedömning göras, enligt den nya lagstiftningen i NSF 2004:10, med avseende på vilket avfall som får deponeras i vilken deponiklass. Avfall som finns med i förteckningen i § 24 i NFS2004:10 får tas emot på deponier för inert avfall utan att ha genomgått provning. Avfall som är undantagna enligt § 12 NFS 2004:10 får deponeras på deponi för icke-farligt avfall utan att ha genomgått provning. Övriga avfall måste genomgå provning m.a.p. lakningsegenskaper för att avgöra vilken deponi som får deponera avfallet.

Exempel på bedömning enligt de två ovanstående styckena:

Firman A vill lämna en rest efter sortering av byggavfall bestående klinker och keramik till deponi för icke-farligt avfall. Först klassificeras avfallet enligt avfallsförordningen, bilaga 2, till kapitelrubrik 17.

I kapitel 17 finns koderna 17 01 03, "klinker och keramik" samt 17 01 06*, "Blandningar eller separata fraktioner av betong, tegel, klinker och keramik som innehåller farliga ämnen". Företaget kan styrka och dokumentera att inga farliga ämnen finns i avfallet och kan därmed kategorisera avfallet till EWC-kod 17 001 03. Detta avfall får enligt NFS 2004:10 lämnas vid deponi för icke farligt avfall, t.ex. Atleverket.

***Behöver extra säkerhetsåtgärder vidtas vid hantering/deponering:** Vissa avfall kan ge hälsorisker vid hantering. Ange i dessa fall hur avfallet behöver hanteras. Exempel på avfall kan vara asbestbaserade material som kan ge hälsoeffekter vid inandning men som får deponeras på deponi för icke-farligt avfall.

***Har kontroll gjorts huruvida avfallet kan materialutnyttjas eller återvinnas:** Avfall får i praktiken endast deponeras som ett sista bortskaffningsalternativ. Kontrollera därför först om avfallet kan återanvändas, om det är biologiskt nedbrytbart eller brännbart. I vissa fall kan avfallet användas som konstruktionsmaterial eller liknande. Om utredning gjorts, *bifoga denna med avfallsdeklarationen*, så blir det lättare för Vika Avfallsanläggning vid t.ex. samråd med tillsynsmyndighet vid bedömning av vissa avfall till deponi.

*****TOC-halt/Brännbar andel:** 1 januari, 2005 träder förbudet att deponera organiskt avfall i kraft. **TOC** är ett mått på mängden totalt organiskt kol i avfallet och får för **homogent avfall** inte överstiga 10 viktsprocent. TOC halten bestäms genom provning. För

heterogent avfall är gränsen 10 volymprocent **brännbart** och bestäms praktiskt genom uppskattning eller plockanalys.

Homogena avfall är avfall som uppstår vid t.ex. tillverknings- och bearbetningsprocesser och där avfallet består av en eller flera väldefinierade och till ytan mindre fraktioner. Exempel kan vara gjutsand, blästeravfall, glödska, spillsäd och liknande. **Heterogena avfall** kännetecknas av flera större fraktioner, t ex bygg- och rivningsavfall, som inte är praktiskt möjligt att provta utan ytterligare bearbetning, t.ex. krossning.

****Behöver avfallet provas med avseende på dess lakningsegenskaper:** Om avfallet inte är undantaget kravet på provning enligt NFS 2004:10, 24 § (fotnot 5 i avfallsdeklarationen), ska det provas med avseende på dess lakningsegenskaper. Laktester ska göras av ett ackrediterat laboratorium. Resultaten jämförs med de gränsvärden för utlakning som anges i NFS 2004:10. Avfall som får tas emot på deponi för inert avfall får inte överstiga gränsvärden för utlakning enligt § 22 eller totalhalten av organiska parametrar i § 23. Avfall som får tas emot på deponi för farligt avfall får inte överstiga gränsvärden för utlakning i § 34 och TOC bestäms i § 35.

Till **avfall som genereras regelbundet** räknas avfall som regelbundet uppkommer i samma process där: 1. anläggningar och processer är välkända. 2. Det material som använts i processen och själva processen är väldefinierad. 3. Anläggningens verksamhetsutövare tillhandahåller all nödvändig information och upplyser verksamhetsutövaren för deponin om förändringar i processen. Se §§ 6-8 NFS2004:10.

****Variation i avfallets sammansättning:** Beskriv förändringar i fråga om t.ex. lukt, färg, fysikaliskt form.

****Karakteristiska egenskapers variation:** Beskriv t.ex. mängdförändringar av ingående huvudsakliga ämnen.

****Behöver avfallet överensstämmelseprovas:** Om provning utförts i den grundläggande karakteriseringen ska även överensstämmelseprovning genomföras på avfall som genereras regelbundet för att kontrollera att avfallet överensstämmer med resultaten från den grundläggande karakteriseringen samt de gränsvärden som bestämts för respektive deponiklasser.

****Nyckelparametrar för överensstämmelseprovning:** Dessa parametrar anses avgörande för avfallets egenskaper och kan användas för att avgöra om ett avfall förändrats i jämförelse med den grundläggande karakteriseringen.

****Hur ofta ska provningen göras:** Provningsintervall bestäms samtidigt som den grundläggande karakteriseringen och skall anges i avfallsproducentens **provtagningsplan**. (Provtagningsplan ska utarbetas enligt prEN 144899 och godkännas av tillsynsmyndighet.) Överensstämmelseprovning ska utföras minst 1 gång/år.